

2017-01-16

Visselblåsarfunktion i Borås Stad

Visselblåsarfunktionen

Visselblåsarfunktionen är en rapporteringskanal som syftar till att medarbetare och förtroendevalda i Borås Stad ska kunna anmäla allvarliga missförhållanden begångna av personer i ledande ställning, och känna sig trygga med att anmälningarna tas emot och hanteras på ett korrekt sätt.

Syftet med funktionen är att synliggöra särskilt allvarliga oegentligheter, som av någon anledning riskerar att inte nå fram till rätt adressat. En visselblåsarfunktion gör också att kommunen blir mer öppen och transparent i myndighetsutövningen och förvaltning av skattepengar.

När ska funktionen användas?

Funktionen ska användas vid misstanke om allvarliga oegentligheter begångna av en person i ledande ställning när kommunens normala interna rapporteringskanaler inte bedöms vara möjliga eller lämpliga att använda.

Den normala rutinen är att anställda ska anmäla misstanke om allvarliga oegentligheter eller andra fel som upptäcks till sin närmaste chef. Det kan dock finnas situationer eller fall där detta inte är möjligt. Det kan till exempel vara att misstankarna rör den egna chefen, eller att den personen som anmäler är rädd för att bestraffas för sin anmälan. Det är viktigt att poängtera att det är först när dessa kanaler inte är möjliga att använda som visselblåsarfunktionen ska användas. En visselblåsarfunktion ska därför ses som ett komplement om den vanliga rutinen inte skulle fungera.

Allvarliga oegentligheter

Det är inte möjligt att uttömmande räkna upp vad som faller in under begreppet "allvarliga oegentligheter". Nedanstående punkter få därför ses som en exemplifiering.

- Ekonomisk brottslighet såsom givande och tagande av muta, bedrägeri och förfalskning
- Betydande brister i säkerheten på arbetsplatsen
- Betydande överträdelser av miljöregler och förorening av miljön
- Allvarliga former av diskriminering och trakasserier
- Tjänstefel
- Sekretessbrott
- Grövre avvikelser mot interna regler och riktlinjer
- Försök att täcka över något av ovanstående
- Jäv i alla former av situationer
- Andra situationer där någon får privat vinning av sin tjänsteställning

Personer i ledande ställning

Med person i ledande ställning avses exempelvis chefer inom förvaltningen eller kommunala bolag. Det kan också avse personer i ledningsgrupp, andra chefer och politiker. Med nyckelperson menas en anställd som har möjlighet att självständigt fatta avgörande beslut inom kommunen eller kommunkoncernen. Andra personer med självständig beslutanderätt kan exempelvis vara tjänstemän med en delegation att fatta beslut.

Brott eller allvarligt olämpligt beteende begångna av andra än personer i nyckelpositioner eller i ledande ställning inom koncernen ska inte rapporteras via visseblåsarfunktionen.

Gällande lagstiftning

Visseblåsarfunktionen måste förhålla sig till personuppgiftslagen 1998:204 (PUL), offentlighets- och sekretesslagen 2009:400 (OSL) samt Datainspektionens författningssamling DIFS 2010:1. Utöver denna lagstiftning finns Datainspektionens föreskrifter att förhålla sig till.

Den 1 januari 2017 trädde ny arbetsrättslig lagstiftning i kraft, lag (2016:749) om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden. Lagen inskränker inte det skydd som kan gälla på annan grund.

Vem kan anmäla?

Anmälan till visseblåsarfunktionen kan göras av en anställd eller förtroendevald i Borås kommun och dess bolag.

Hur gör man en anmälan?

Centrum för kunskap och säkerhet (CKS) på Stadsledningskansliet ansvarar för Borås Stads visseblåsarfunktion. Det är CKS som är mottagningsfunktion och hanterar alla visseblåsarärenden.

Det finns flera olika anmälningskanaler.

- Personligt besök
- Via brev märkt Visseblås, CKS, Stadsledningskansliet
- Via särskilt telefonnummer, 033-35 70 85
- E-post visseblas@boras.se
- Via formuläret som kommer finnas på Borås Stads Intranät under rubriken oegentligheter och korruption

Efter att en anmälan är mottagen och registrerad, utreds den av en särskilt avgränsad utredningsfunktion inom CKS. Den interna utredningens huvudsakliga syfte är att bedöma trovärdighet och sakriktighet samt de framförda uppgifterna/misstankarna i anmälan är befogad. Utredningen kan exempelvis komma att resultera i en polisanmälan, att ärendet läggs ned eller som en rekommendation till berörd nämnd.

Blir en anmälan offentlig?

En anmälan till visselblåsarfunktionen blir normalt sätt en allmän handling. Om det inte finns en tillämplig sekretessbestämmelse till exempel 19 kap. 9 § i offentlighets- och sekretesslagen blir handlingen offentlig.

Såväl uppgifterna i anmälan som identiteten på uppgiftslämnaren omfattas av reglerna om offentlighet och sekretess och ett utlämnande måste prövas i varje enskilt fall i enlighet med reglerna i offentlighets- och sekretesslagen 2009:400 (OSL). En person som vill vara anonym ska därför inte lämna några uppgifter som avslöjar personens identitet i samband med en anmälan. Centrum för kunskap och säkerhet (CKS) kommer inte att göra några efterforskningar för att identifiera vem som lämnat en anonym anmälan. Borås Stad kan ändå inte garantera att en uppgiftslämnare förblir anonym beroende på lagstiftningen (OSL).

Uppföljning och kontroll av visselblåsarfunktionen

Antal inkomna ärenden samt beslut redovisas till Kommunstyrelsen två gånger per år.